

**Małgorzata Kaniewska, Agnieszka
Klimska**

**Sprawozdanie z Konferencji
Naukowej pt. "Filozofia
zrównoważonego rozwoju"**

Studia Ecologiae et Bioethicae 8/1, 280-282

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Małgorzata KANIEWSKA

Agnieszka KLIMSKA

IEiB UKSW Warszawa

Sprawozdanie z Konferencji Naukowej pt. *Filozofia zrównoważonego rozwoju*

21 października 2009 roku na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się zorganizowana przez Instytut Ekologii i Bioetyki WFCh UKSW konferencja „Filozofia zrównoważonego rozwoju”. Uroczystego jej otwarcia dokonali ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga i dr Leszek Karski.

Pierwszą Sesję, którą poprowadzili dr Leszek Karski i dr Witold Rzepiński, zainaugurowała prezentacja „Etyczny wymiar rozwoju zrównoważonego” prof. SGGW dr hab. Krystyny Najder-Stefaniak. Prelegentka zaznaczyła, że pojęcie zrównoważonego rozwoju jak każde pojęcie jest projektem rozumienia rzeczywistości i magazynem wiedzy. Może być ono postrzegane przez nas m.in. jako zadanie do zrealizowania, rezultat czynienia dobra, środek do osiągnięcia wartości. Podmiotem rozwoju zrównoważonego jest człowiek, gdyż to on zaproponował ten termin, on również projektuje rozumienie tego pojęcia, wpisując je w kontekst refleksji o rzeczywistości jaką się zajmuje, a także wartościuje projektowane narzędzia i efekty aktywności, przyporządkowanej przez ideę zrównoważonego rozwoju. Prof. Krystyna Najder-Stefaniak w swoim referacie zwróciła uwagę, że etyka jest dziedziną wiedzy zajmującą się aktywnością człowieka i jest konieczna przy odpowiedzi na pytanie: co to znaczy dobrze być i mądrze troszczyć się o świat?

Dr Dariusz Sarzała w wystąpieniu „Ekofilozoficzne aspekty zrównoważonego rozwoju” zaznaczył, że jest to koncepcja przyjazna środowisku, jednak próba zapewnienia przez nią bezpieczeństwa ekologicznego nie przynosi zadowalającego efektu. Przyczyny, które to utrudniają, tkwią w świadomości, w wartościach. Niezbędna wydaje się być próba dokonania zmian w relacji człowiek – środowisko. Prelegent podkreślił, że korzystając z ekofilozofii możemy skutecznie pomagać w realizacji zrównoważonego rozwoju.

Na temat „Zrównoważony rozwój a ekologiczne przesłanie zawarte w *Caritas in Veritate*” referat wygłosił ks. dr Henryk Niemiec, który zauważył, że zrównoważony rozwój jest pojęciem młodym i trwają dopiero poszukiwania tradycji filozoficznej. Prelegent zaznaczył, że głoszone w Encyklice prawdy mają charakter etyczny. Na wstępie *Caritas in Veritate* zostały przedstawione zasady, które powinny regulować życie społeczne. Możemy do nich zaliczyć: sprawiedliwość, która łączy się ściśle z miłością oraz zasadę dobra wspólnego czyli takiego dobra, które umożliwia rozwój osobowy człowieka. Ks. dr Niemiec stwierdził, że należy mówić nie tylko o prawach człowieka, ale również o obowiązkach, które nadają sens tym prawom.

Ostatnim prelegentem w Sesji I był dr Grzegorz Embros. We wstępie prezentacji „Sterowanie i optymalizacja w zrównoważonym rozwoju” zostały przedstawione definicje zrównoważonego rozwoju. Następnie autor referatu wyjaśnił terminy: sterowanie (wywieranie pożądanego wpływu na określone procesy), struktura (odpowiednie rozmieszczenie energii i materii). W sterowaniu dążymy do otrzymania pożądanego układu, nie może ono powodować przekroczenia optymalnych parametrów systemu. Prelegent starał się odpowiedzieć na pytanie: optymalizacja – jak sterować? Za profesorem Marianem Mazurem zostały przetoczone problemy, na które możemy natrafić: poznawcze (eksploracja, klasyfikacja, eksplikacja) oraz decyzyjne (postulacja, optymalizacja, realizacja).

Pierwszym prelegentem Sesji II, która rozpoczęła się po krótkiej przerwie, był dr Mariusz Ciszek. W wystąpieniu „Ekologizm jako nowy nurt polityczny. Implikacje filozoficzno – etyczne” zostały nakreślone przyczyny zdobywania przez idee ekologiczne coraz większego zainteresowania i poparcia. Treści ekologiczne przenikają do wielu dyscyplin, nie tylko przyrodniczych, ale również i społecznych. „Ekologizm” to nowy nurt ideologii politycznej. Prelegent zauważył, że istnieje potrzeba odrzucenia skrajnych ujęć antropocentryzmu i biocentryzmu. Rozwój zrównoważony musi być perspektywą długofalową.

Dr Bogusława Lewandowska w referacie „Polityka zrównoważonego rozwoju zasobami naturalnymi w Kalifornii” przedstawiła problemy w zakresie zachowania zasobów naturalnych wody w stanie Kalifornia. Przeanalizowane zostały dwa raporty: California Water 2020: A Sustainable Vision (1995) oraz California Water 2030: An Efficient Future (2005), by ukazać wizje zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych w ww. części USA. Prelegentka zaprezentowała zbiór kryteriów zrównoważonego rozwoju dla zasobów wody, do którego zaliczyła m.in.: zagwarantowany dostęp przynajmniej do minimalnej wartości przysługującej wody, niezbędnej do przeżycia dla ludzi i środowiska, demokratyczny, uczciwy i otwarty proces planowania zarządzania gospodarką zasobami wody, nie uszczuplanie możliwości odnawiania wody.

Prelegentem, który przedstawił „Prawne i ekonomiczne dylematy zrównoważonego rozwoju w dobie ogólnościwiatowego kryzysu” był dr Maciej Rudnicki. Egzystencja ludzka związana jest ze stanem środowiska naturalnego. Człowiek jest odpowiedzialny za jego jakość jak i standard. Jeśli nie mamy szacunku dla życia swojego i innych, wówczas nie będziemy posiadać również szacunku do otaczającej natury. Dr Maciej Rudnicki na koniec wystąpienia zaznaczył, że niezwykle istotny jest sprawiedliwy udział społeczeństw w przestrzeni ekologicznej.

Referat „Zrównoważony rozwój w prawie polskim” dra Leszka Karskiego ukazał siłę zakorzenienia w ustawodawstwie pojęcia *sustainable development*. W końcu lat 90-tych odnosiło się ono wyłącznie do ochrony środowiska, natomiast obecnie jego konotacja uległa poszerzeniu. Idea zrównoważonego roz-

woju jest głęboko wbudowana w prawo polskie. Art 5. Konstytucji RP mówi: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Zrównoważony rozwój to podstawowy element rozwoju Europy. Nie należy skupiać się wyłącznie na aspekcie środowiskowym i gospodarczym, ale również na społecznym, gdyż chronimy środowisko dla samych siebie.

Dr Andrzej W. Świdorski w prezentacji „Antropologia Antoniego Kępińskiego i zrównoważony rozwój” przedstawił dokonania jednego z najznamienitszych polskich psychiatrów, a także humanisty i filozofa. Według Antoniego Kępińskiego niezwykle ważnym problemem naszych czasów jest oddalanie się człowieka od naturalnego rytmu życia, który ma bezpośrednie odzwierciedlenie w rytmach przyrody. Coraz większa chęć przemienienia środowiska naturalnego w sztuczne prowadzi do wielu negatywnych skutków, nie tylko natury zdrowotnej. Następstwem oderwania człowieka od środowiska przyrodniczego jest uczucie nudy, gdyż tylko środowisko naturalne cechuje indywidualność, sztuczne zaś seryjność.

„Płodozmiany energetyczne jako podstawowe zasoby do produkcji bioenergii na Mazowszu” były tematem wstąpienia dr. Witolda Rzepińskiego. Przedstawiona została definicja efektywności energetycznej oraz opis produkcji bioenergii w Polsce. Prelegent podkreślił, że zwiększa się zapotrzebowanie na agrobiomasę, która ma coraz więcej zwolenników.

Ostatnim prelegentem na konferencji „Filozofia zrównoważonego rozwoju” był prof. dr hab. Lesław Michnowski, który wyjaśnił znaczenie terminu kultura informacyjna. Profesor zaznaczył, że konieczne jest stworzenie poprawnej definicji *sustainable development*, w celu przezwyciężenia kryzysu i ukształtowania zdolności trwałego rozwoju. Kryzys globalny czyli nieskuteczność polityki trwałego rozwoju jest wynikiem braku kultury informacyjnej. Najważniejszymi przedsięwzięciami jakie obecnie się rysują to: przekształcenie systemu finansowego, stworzenie edukacyjnych, informacyjnych podstaw polityki i gospodarki trwałego rozwoju, a także zbudowanie odpowiednich struktur zarządzania tym rozwojem.

Wygłoszone referaty ukazały mnogość zagadnień wiążących się z pojęciem *sustainable development*. Wielość jego tłumaczenia (zrównoważony rozwój, stabilny rozwój, trwały rozwój, rozwój oparty na odpowiedzialności) unaocznia potrzebę dalszych dyskusji podejmowanych przez naukowców, przekraczając bariery między dyscyplinami.